

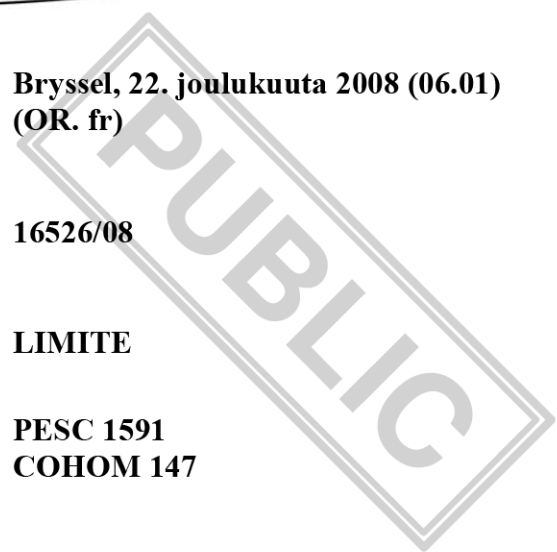
**EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO**

**Bryssel, 22. joulukuuta 2008 (06.01)
(OR. fr)**

16526/08

LIMITE

**PESC 1591
COHOM 147**

ILMOITUS

Asia: Ihmisoikeuksista kolmansien maiden kanssa käytäviä vuoropuheluja koskevat
Euroopan unionin suuntaviivat – Ajantasaistus

1. Johdanto

Neuvosto otti 25.6.2001 tekemissään päätelmissä tyytyväisenä vastaan komission 8.5.2001 antaman tiedonannon Euroopan unionin tehtävästä ihmisoikeuksien ja demokratisoitumisen edistämisessä kolmansissa maissa. Neuvosto totesi tiedonannon olevan arvokas osa ihmisoikeuksia ja demokratisoitumista koskevan unionin politiikan yhtenäistämistä ja johdonmukaistamista. Neuvosto vahvisti tukevansa yhtenäisyyden ja johdonmukaisuuden periaatteita, ihmisoikeuksien ottamista huomioon kaikissa toimissaan, politiikkansa avoimuutta sekä ensisijaisten toimien yksilöimistä. Neuvoston päätelmien täytäntöönpanemiseksi ihmisoikeustyöryhmä (COHOM) on sitoutunut laatimaan suuntaviivoja ihmisoikeuksista käytäville vuoropuheluille yhteistyössä maantieteellisten työryhmien, kehitysyhteistyöryhmän (CODEV) sekä demokratian ja oikeusvaltion kehittämistä ja lujittamista sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista edistävän komitean kanssa.

2. Nykytilanne

Euroopan unioni käy tiettyjen maiden kanssa vuoropuhelua ihmisoikeuksista. Vuoropuhelut ovat olennainen osa unionin ulkopoliittikkaa. Ne kuuluvat välineisiin, joita Euroopan unionilla on käytettävissään ihmisoikeuspolitiikkansa toteuttamiseksi. Kyseinen väline on olennainen osa Euroopan unionin yleistä strategiaa, jolla pyritään edistämään kestäväää kehitystä, rauhaa ja vakautta, jotka ovat, kuten YK:n yleiskokouksen konsensuksella ja korkeimmalla tasolla hyväksymän vuoden 2005 huippukokouksen julistuksessa korostettiin, riippuvaisia ihmisoikeuksien kunnioittamisesta ja vahvistavat toinen toisiaan. Tällaisen vuoropuhelun luominen tapahtuu vuonna 2001 hyväksyttyjen, kolmansien maiden kanssa ihmisoikeuksista käytäviä vuoropuheluita koskevien suuntaviivojen mukaisesti Euroopan unionin neuvoston päätöksellä. Kuitenkin on todettava, että EU:n tämänhetkinen toimintatapa vuoropuheluasiassa voisi olla johdonmukaisempi. Vuoropuhelut ovat nimittäin lisääntyneet, ja lisäksi ne pidetään hyvin erilaisilla tasoilla (esimerkiksi pääkaupunkien asiantuntijoiden tai edustustojen päälliköiden tasolla) ja hyvin erilaisissa puitteissa. Päätös uusien vuoropuhelujen aloittamisesta on näin ollen tehtävä ottaen huomioon odotettavissa oleva lisäarvo ja vuoropuhelun täytäntöönpanoon varatut resurssit.

EU:ssa käydään erityyppisiä vuoropuheluita, esimerkiksi seuraavat:

2.1 Melko yleiset vuoropuhelut tai keskustelut, jotka perustuvat alueellisiin tai kahdenvälisiin sopimuksiin tai yleissopimuksiin taikka strategiaan kumppanuuksiin ja joissa ihmisoikeuksia käsitellään järjestelmällisesti. Kyseessä ovat erityisesti

2.1.1 suhteet jäsenyyttä hakeneisiin maihin

2.1.2 Cotonoun sopimus AKT-maiden kanssa

2.1.3 EU:n ja Latinalaisen Amerikan väliset suhteet

2.1.4 Barcelonan prosessi (Välimeren maat) ja naapuruuspolitiikka (erityisesti Kaukasian maat)

2.1.5 poliittinen vuoropuhelu Aasian maiden kanssa ASEANin ja ASEM:n puitteissa

2.1.6 suhteet Länsi-Balkaniin

2.1.7 kahdenväliset suhteet assosiaatio- ja yhteistyösopimusten puitteissa.

2.2 Yksinomaan ihmisoikeuksia käsittelevät vuoropuhelut. Tällä hetkellä Euroopan unionin ja jonkin kolmannen maan / alueellisen järjestön välillä on olemassa useita säännöllisiä ja institutionaalisia vuoropuheluita, jotka koskevat yksinomaan ihmisoikeuksia (esimerkiksi vuoropuhelu Kiinan kanssa, neuvottelut Venäjän kanssa, vuoropuhelu viiden Keski-Aasian valtion kanssa ja vuoropuhelu Afrikan unionin kanssa). Nämä vuoropuhelut ja neuvottelut ovat hyvin jäsenneiltyjä, ja niitä käydään ihmisoikeuksista vastaavien osastopäälliköiden tasolla. Aikaisemmin Euroopan unioni kävi ihmisoikeuksia koskevaa vuoropuhelua myös Iranin islamilaisen tasavallan kanssa. Muita pidetään edustustojen päälliköiden tasolla (esimerkiksi Intia, Pakistan ja Vietnam). Tällaisen vuoropuhelun olemassaolo ei sulje pois mahdollisuutta keskustella ihmisoikeuskysymyksestä myös poliittisen vuoropuhelun yhteydessä kaikilla tasoilla.

Kolmansien maiden kanssa tehtyjen erilaisten yhteistyö- ja assosiaatiosopimusten puitteissa toimii lisäksi ihmisoikeuskysymyksiä käsitteleviä alakomiteoita tai erityisryhmiä. Tämä koskee etenkin Välimeren etelärannan eri maita, kuten Marokkoa, Tunisiaa, Libanonia, Jordaniaa, Egyptiä, Israelia tai palestiinalaishallintoa.

2.3 Ad hoc -vuoropuhelut, joissa käsitellään YUTP:n alaan kuuluvia asioita, myös ihmisoikeuksia. EU käy tällä hetkellä kyseisenlaisia vuoropuheluita esimerkiksi Sudanin kanssa edustustojen päälliköiden tasolla paikan päällä.

2.4 Vuoropuhelut erityisissä suhteissa joihinkin kolmansiin maihin laajasti yhteneväisten näkökantojen pohjalta. Tämä toteutetaan useimmissa tapauksissa asiantuntijatroikan puolivuositaisena kokouksena, esimerkiksi Yhdysvaltojen, Kanadan, Uuden-Seelannin, Japanin ja assosioituneiden maiden kanssa, ennen YK:n ihmisoikeusneuvostoa ja YK:n yleiskokouksen vuosittaista istuntoa. Myös Afrikan unionin kanssa on tarkoitus neuvotella ennen YK:n ihmisoikeusneuvoston ja YK:n yleiskokouksen kolmannen komitean istuntoja. Vuoropuhelujen pääasiallisena tavoitteena on käsitellä yhteistä etua koskevia kysymyksiä ja mahdollisuuksia yhteistyöhön ihmisoikeuksien alan monenvälisissä järjestöissä.

Euroopan unionin tasolla käytävien vuoropuhelujen lisäksi eräät jäsenvaltiot käyvät vuoropuheluja myös kansallisesti tiettyjen maiden kanssa.

Ihmisoikeuksista käytäviä vuoropuheluja koskevien suuntaviivojen tavoite on monitahoinen:

- määrittää välineen tehtävä YUTP:n ja Euroopan unionin ihmisoikeuspolitiikan yleisissä puitteissa analysoiden tapauskohtaisesti ihmisoikeuksia koskevien vuoropuhelujen aloittamisen lisäarvon ja niistä ihmisoikeustyöryhmälle aiheutuvan työmäärän
- vahvistaa ihmisoikeuksista käytävien vuoropuhelujen yhtenäistä ja johdonmukaista käsittelytapaa Euroopan unionissa
- helpottaa välineen käyttöä määrittelemällä sen aloittamisen ja tehokkuuden edellytykset
- antaa lähestymistapa tiedoksi kolmansille osapuolille (ennen kaikkea kansainväliset järjestöt, valtioista riippumattomat järjestöt, kansalaisyhteiskunta, tiedotusvälineet, Euroopan parlamentti ja kolmannet maat).

Cotonoun sopimuksen mukaisesti AKT-maiden kanssa käytäviä vuoropuheluja varten on olemassa omat sääntönsä ja menettelynsä, jotka on määritelty Cotonoun sopimuksen 8 artiklassa. Johdonmukaisuuden vuoksi näkemyksiä ja kokemuksia on vaihdettava kuitenkin säännöllisesti ihmisoikeustyöryhmän puitteissa.

3. Yleiset periaatteet

- 3.1 Euroopan unioni sitoutuu tehostamaan ihmisoikeuksia ja demokratisoitumista koskevien tavoitteiden huomioon ottamista kaikessa ulkopoliitikassaan ("valtavirtaistaminen"). Tätä varten EU käsittelee ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion kysymystä kaikissa tapaamisissa ja keskusteluissa, joita sillä on kolmansien maiden kanssa kaikilla tasoilla, sekä ministeritason keskusteluissa, sekakomiteoissa että virallisissa vuoropuheluissa, joita käyvät neuvoston puheenjohtajavaltio, troikka, edustustojen päälliköt tai komissio. Unioni huolehtii myös ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion kysymyksen ottamisesta huomioon suunnittelukeskusteluissa ja maakohtaisissa strategia-asiakirjoissa.
- 3.2 Voidakseen keskustella ihmisoikeuksista perusteellisemmin Euroopan unioni voi kuitenkin päättää aloittaa jonkin kolmannen maan kanssa erityisesti ihmisoikeuksiin keskittyvän vuoropuhelun. Päätös tehdään tiettyjen perusteiden mukaisesti ja vuoropuhelussa tarvittava käytännönläheisyys ja joustavuus säilyttäen. EU joko tekee itse aloitteen vuoropuhelun aloittamiseksi kolmannelle maalle tai vastaa kolmannen maan esittämään pyyntöön.

4. Ihmisoikeuksia koskevan vuoropuhelun tavoitteet

Ihmisoikeuksia koskevan vuoropuhelun tavoitteet vaihtelevat maittain, ja ne määritellään tapauskohtaisesti. Tavoitteita voivat olla:

- a) käsitellä yhteistä etua koskevia kysymyksiä ja vahvistaa ihmisoikeuksia koskevaa yhteistyötä, muun muassa Yhdistyneiden Kansakuntien kaltaisissa monenvälisissä puitteissa,

- b) tuoda esiin EU:n huolestuneisuus kyseisen maan ihmisoikeustilanteesta, kerätä tietoja ja pyrkiä parantamaan maan ihmisoikeustilannetta.

Lisäksi ihmisoikeuksia koskevien vuoropuhelujen avulla voidaan tunnistaa aikaisessa vaiheessa ongelmat, jotka saattavat tulevaisuudessa johtaa konflikteihin.

5. Ihmisoikeuksia koskevassa vuoropuhelussa käsiteltävät aiheet

Ihmisoikeuksia koskevissa vuoropuheluissa käsiteltävät aiheet määritellään tapauskohtaisesti. Euroopan unioni sitoutuu kuitenkin käsittelemään ensisijaisia aiheita, joiden olisi oltava kaikkien vuoropuhelujen esityslistalla. Näitä aiheita ovat ihmisoikeuksia koskevien kansainvälisten sopimusten allekirjoittaminen, ratifiointi ja täytäntöönpano, yhteistyö ihmisoikeuksia koskevissa kansainvälisissä menettelyissä ja järjestelmissä, kuolemanrangaistuksen torjuminen, kidutuksen torjuminen, kaikkien syrjinnän muotojen torjuminen, lapsen oikeudet ja erityisesti lapsen oikeudet aseellisten selkkausten yhteydessä, naisen oikeudet, sananvapaus, kansalaisyhteiskunnan asema ja ihmisoikeuksien puolustajien suojelu, kansainvälinen oikeudellinen yhteistyö, erityisesti Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa, demokratisoitumisen ja hyvän hallintotavan edistäminen, oikeusvaltioperiaate sekä konfliktien estäminen. Ihmisoikeuksia koskevan yhteistyön vahvistamiseen pyrkivissä vuoropuheluissa voidaan olosuhteiden mukaan käsitellä joitakin edellä mainituista ensisijaisista aiheista, erityisesti ihmisoikeuksia koskevien, toisen osapuolen ratifioimien pääasiallisten kansainvälisten välineiden soveltamista, ja lisäksi Genevessä kokoontuvan YK:n ihmisoikeusneuvoston valmistelua ja jatkotoimia, New Yorkissa kokoontuvan YK:n yleiskokouksen kolmannen komitean työn valmistelua ja jatkotoimia sekä maailmanlaajuisten ja/tai alueellisten konferenssien valmistelua ja jatkotoimia. Vuoropuhelut perustuvat vastavuoroisuuteen, joten kolmannet maat voivat ottaa esiin Euroopan unionin ihmisoikeustilanteen.

6. Ihmisoikeuksia koskevan vuoropuhelun aloittamismenettely

- 6.1 Päätöstä ihmisoikeuksia koskevan vuoropuhelun aloittamisesta edeltää aina arvio asianomaisen maan ihmisoikeustilanteesta. Päätöksen alustavan arvioinnin tekemisestä tekee ihmisoikeustyöryhmä tarvittaessa yhdessä maantieteellisten työryhmien, kehitysyhteistyöryhmän sekä demokratian ja oikeusvaltion kehittämistä ja lujittamista sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista edistävän komitean kanssa. Itse arvion toteuttaa ihmisoikeustyöryhmä yhteistyössä muiden työryhmien kanssa. Arvioon kuuluvat muun muassa ihmisoikeustilanteen kehittyminen, hallituksen halukkuus parantaa tilannetta, hallituksen sitoutuminen ihmisoikeuksia koskeviin kansainvälisiin yleissopimuksiin, hallituksen halukkuus tehdä yhteistyötä ihmisoikeuksia koskevissa Yhdistyneiden Kansakuntien menettelyissä ja järjestelmissä sekä hallituksen suhtautuminen kansalaisyhteiskuntaan. Arvion perustana käytetään muun muassa seuraavia lähteitä: edustustojen päälliköiden raportit, Yhdistyneiden Kansakuntien ja muiden kansainvälisten tai alueellisten järjestöjen raportit, Euroopan parlamentin raportit, eri ihmisoikeuksien alalla toimivien, valtioista riippumattomien järjestöjen raportit sekä komission laatimat maakohtaiset strategia-asiakirjat.
- 6.2 Ennen päätöstä ihmisoikeuksia koskevan vuoropuhelun toteuttamisesta määritellään aina konkreettiset tavoitteet, joihin unioni pyrkii aloittamalla vuoropuhelun kyseisen maan kanssa, ja arvioidaan maan kanssa käytävän vuoropuhelun tuoma lisäarvo. Euroopan unioni myös määrittelee tapauskohtaisesti keskipitkällä aikavälillä kriteerejä saavutetun edistyksen mittaamiseksi suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ("benchmarks") sekä kriteerejä mahdollista ratkaisustrategiaa varten, vaikkei tämä ole ehto ihmisoikeuksia koskevan vuoropuhelun aloittamiselle.

- 6.3 Ihmisoikeuksia koskevan vuoropuhelun aloittamista edeltävät tunnustelut asianomaisen maan kanssa. Tunnustelujen tarkoituksena on määritellä tavoitteet, joihin kyseinen maa pyrkii hyväksymällä ihmisoikeuksia koskevan vuoropuhelun EU:n kanssa tai pyytämällä sellaista, ja asianomaisen maan mahdollinen edistyminen sitoutumisessa ihmisoikeuksia koskeviin kansainvälisiin sopimuksiin, ihmisoikeuksia koskeviin kansainvälisiin menettelyihin ja järjestelmiin, sekä maan mahdollinen edistyminen ihmisoikeuksien ja demokratisoitumisen edistämisessä ja suojaamisessa yleensä, jolloin voidaan ajantasaistaa alustavassa arvioinnissa saatujen raporttien tietoja. Näissä alustavissa keskusteluissa asianomaiselle maalle voidaan myös selittää Euroopan unionin toiminnan taustalla olevat periaatteet sekä tavoitteet, joihin unioni pyrkii ehdottaessaan ihmisoikeuksia koskevaa vuoropuhelua tai hyväksyessään sen. Tunnusteluista huolehtii mieluiten pääkaupunkien edustajista koostuva EU:n troikka ihmisoikeusalan asiantuntijoiden tasolla, läheisessä yhteistyössä asianomaiseen maahan nimitettyjen edustustojen päälliköiden kanssa. Tämän jälkeen näistä keskusteluista laaditaan arviointi. Arvioinnin perusteella Euroopan unioni määrittelee, haluaako se jatkaa vuoropuhelua jäsennellymmältä ja institutionaalisemmalta pohjalta.
- 6.4 Ihmisoikeustyöryhmän on keskusteltava kaikista päätöksistä ihmisoikeuksia koskevan vuoropuhelun aloittamiseksi ja hyväksyttävä ne. Lopullisen päätöksen ihmisoikeusvuoropuhelun aloittamisesta pääkaupunkien asiantuntijoiden tai paikallisten edustustojen päälliköiden tasolla tekee Euroopan unionin neuvosto, joka myös määrittelee vuoropuhelun toteuttamisen säännöt.
- 6.5 Maantieteellisten työryhmien ja tarvittaessa kehitysyhteistyöryhmän ja demokratian ja oikeusvaltion kehittämistä ja lujittamista sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista edistävän komitean on myös osallistuttava päätöksentekoon.

- 6.6 Siinä tapauksessa, että arviointi osoittautuu kielteiseksi ja Euroopan unioni päättää olla aloittamatta ihmisoikeuksia koskevaa vuoropuhelua, Euroopan unioni tutkii, voiko muunlaisesta toiminnasta olla hyötyä, esimerkiksi ihmisoikeuksia koskevan osuuden tehostamisesta asianomaisen maan kanssa käytävässä poliittisessa vuoropuhelussa muun muassa sisällyttämällä siihen ihmisoikeuksia koskevaa erityisasiantuntemusta.
- 6.7 Vuoropuhelun seurannasta ja esityslistan laadinnasta kaikissa tapauksissa huolehtii ihmisoikeustyöryhmä sekä tarvittaessa muut asianomaiset tahot eli maantieteelliset työryhmät, edustustojen päälliköt, kehitysyhteistyöryhmä sekä demokratian ja oikeusvaltion kehittämistä ja lujittamista sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista edistävä komitea.

7. Ihmisoikeuksia koskevan vuoropuhelun toteuttaminen

Ihmisoikeuksia koskeva vuoropuhelu toteutetaan ennen kaikkea joustavuutta ja käytännönläheisyyttä noudattaen. Näin ollen toteuttamissäännöt määritellään tapauskohtaisesti, yhdessä asianomaisen maan kanssa. Säännöt koskevat vuoropuhelun käymispaikkaa, edustuksen tasoa ja kokoontumisvälejä.

Kaikkien vuoropuhelujen olisi periaatteessa oltava vähintään yhden päivän pituisia, lukuun ottamatta sellaisten valtioiden kanssa käytäviä vuoropuheluja, joiden näkemykset vastaavat pitkälti Euroopan unionin näkemyksiä. Vuoropuheluihin olisi mahdollisuuksien mukaan järjestettävä simultaanitulkkaus, jotta keskusteluun varattu aika voidaan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla. Euroopan unionin olisi lisäksi vuoropuhelua aloittaessaan täsmennettävä asianomaiselle kolmannelle maalle, että se varaa itselleen mahdollisuuden ottaa esiin yksittäisiä tapauksia ja toimittaa maalle kunkin tapaamisen yhteydessä luettelo henkilöistä, joiden osalta se odottaa vastauksia. Tähän luetteloon voidaan liittää pyyntö vapauttaa henkilöt, joiden tapaus on otettu esiin, ja näitä yksittäistapauksia voidaan tarvittaessa käsitellä poliittisen vuoropuhelun tasolla. Euroopan unioni julkaisee tarpeen mukaan vuoropuhelun päätteeksi lehdistötiedotteen, joka on nähtävillä neuvoston pääsihteeristön ja komission asianomaisen edustuston internetsivustolla. Lisäksi jokaisen vuoropuhelukokouksen jälkeen harkitaan tapauskohtaisesti yhteisen lehdistötilaisuuden ja lehdistön kanssa käytävien keskustelujen järjestämistä.

Mahdollisimman tuloksellisen keskustelun varmistamiseksi vuoropuheluja käydään mahdollisuuksien mukaan ihmisoikeuksista vastaavien hallitusten edustajien tasolla. Jatkuvuuden vuoksi Euroopan unionia edustaa mieluiten troikka joko pääkaupunkien edustajien tai edustustojen päälliköiden tasolla.

Euroopan unioni huolehtii siitä, että vuoropuhelukokouksia järjestetään säännöllisesti myös asianomaisessa maassa. Järjestelystä on se etu, että EU:n valtuuskunta voi paremmin todeta tilanteen paikalla ja maan viranomaisten suostumuksella olla yhteydessä henkilöihin ja laitoksiin, jotka sitä kiinnostavat. Vuoropuhelut, joiden tavoitteena on ennen kaikkea yhteistä etua koskevien kysymysten käsittely ja ihmisoikeuksia koskevan yhteistyön vahvistaminen, järjestetään perinteisesti Brysselissä. Tätä perinnettä olisi suotavaa jatkaa.

Euroopan unioni pyytää mahdollisimman suuressa määrin sen maan viranomaisia, jonka kanssa se käy ihmisoikeuksia koskevaa vuoropuhelua, sisällyttämään valtuuskuntaansa edustajia ihmisoikeuksien alalla toimivista eri laitoksista ja ministeriöistä, esimerkiksi oikeusministeriöstä, sisäasiainministeriöstä, poliisista ja vankilahallinnosta. Samoin kansalaisyhteiskunta voidaan kulloinkin tarkoitukseen sopivalla tavalla ottaa mukaan ihmisoikeustilanteen alustavaan arviointiin, itse vuoropuhelun käymiseen (esimerkiksi järjestämällä tietyissä tapauksissa virallisen vuoropuhelun yhteydessä seminaareja, joihin osallistuvat kyseisen kolmannen maan ja Euroopan unionin kansalaisyhteiskunnan edustajat ja joissa voidaan syventää keskustelua tietyistä asioista), vuoropuhelun seurantaan ja vuoropuhelun arviointiin. Tällä tavoin Euroopan unioni voi osoittaa tukevansa ihmisoikeuksien puolestapuhujia maissa, joiden kanssa sillä on tämäntyyppisiä suhteita.

EU pyrkii mahdollisimman suuressa määrin tuomaan ihmisoikeuksia koskeviin vuoropuheluihin todellista avoimuutta kansalaisyhteiskuntaan nähden.

8. Jäsenvaltioiden kahdenvälisten vuoropuhelujen ja EU:n vuoropuhelujen keskinäinen johdonmukaisuus

Tietojenvaihto on välttämätöntä jäsenvaltioiden kahdenvälisten vuoropuhelujen ja EU:n vuoropuhelujen keskinäisen johdonmukaisuuden varmistamiseksi. Tietoja vaihdetaan erityisesti käsitellyistä aiheista ja keskustelujen tuloksista, ja vaihto voidaan toteuttaa COREU-verkostossa tai ihmisoikeustyöryhmässä. Vuorossa olevan puheenjohtajavaltion asianomaisessa maassa oleva diplomaattiedustusto voi myös koota paikan päällä tietoja asiasta. Tarvittaessa voidaan ajatella epävirallisia ad hoc -kokouksia ihmisoikeustyöryhmän ja asianomaisten maantieteellisten työryhmien jäsenten ja Euroopan parlamentin edustajien välillä. Epäviralliset ad hoc -kokoukset tulevat kyseeseen myös muiden maiden kanssa, jotka käyvät ihmisoikeuksia koskevaa vuoropuhelua asianomaisen maan kanssa (samoin kuin Kiinan kanssa käytävässä vuoropuhelussa). Ihmisoikeustyöryhmän sekä maantieteellisten tai aiheenmukaisten työryhmien on osallistuttava näihin kokouksiin.

Ihmisoikeuksien ja demokratisoitumisen alan avussa, jota Euroopan unioni antaa maissa, joiden kanssa se käy vuoropuhelua, on otettava huomioon vuoropuhelun edistyminen ja tulokset. Tätä varten Euroopan komissio antaa ihmisoikeustyöryhmälle säännöllisesti tiedot demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevan eurooppalaisen rahoitusvälineen varojen käytöstä, niin että näiden tukitoimien johdonmukaisuudesta ihmisoikeustyöryhmän määrittelemien painopisteiden kanssa voidaan käydä keskustelua ottaen huomioon myös jäsenvaltioiden tällä alalla toimittama apu.

9. Ihmisoikeuksia koskevien vuoropuhelujen ja EU:n YK:n yleiskokouksessa tai ihmisoikeustoimikunnassa antamien päätöslauselmien keskinäinen johdonmukaisuus

Ihmisoikeuksia koskevat vuoropuhelut ja EU:n YK:n yleiskokouksessa tai ihmisoikeustoimikunnassa antamat päätöslauselmat tiettyjen maiden ihmisoikeustilanteesta ovat kaksi toisistaan riippumatonta toimintatyyppiä. Näin ollen ihmisoikeuksia koskevan vuoropuhelun käyminen EU:n ja jonkin kolmannen maan välillä ei estä EU:ta antamasta päätöslauselmaa ihmisoikeuksista kyseisessä maassa eikä tukemasta kolmannen maan aloitetta. Lisäksi ihmisoikeuksia koskevan vuoropuhelun olemassaolo EU:n ja kolmannen maan välillä ei estä Euroopan unionia tuomitsemasta kyseisessä maassa tapahtuvia ihmisoikeusloukkauksia esimerkiksi asianmukaisissa kansainvälisissä järjestöissä, eikä ottamasta kysymystä esiin kaiken tasoisissa kokouksissa asianomaisten maiden kanssa.

10. Ihmisoikeuksia koskevan vuoropuhelun arviointi

Ihmisoikeustyöryhmä arvioi yhdessä asianomaisen maantieteellisen työryhmän kanssa kaikkia ihmisoikeuksia koskevia vuoropuheluja säännöllisesti, mieluiten ja mahdollisuuksien mukaan kahden vuoden välein.

Arvioinnin voisi toteuttaa vuorossa oleva puheenjohtajavaltio neuvoston sihteeristön tuella tai tapauskohtaisesti ulkopuolinen konsultti. Siitä keskustellaan ja päätetään ihmisoikeustyöryhmässä, joka tekee yhteistyötä maantieteellisten työryhmien, kehitysyhteistyöryhmän sekä demokratian ja oikeusvaltion kehittämistä ja lujittamista sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista edistävän komitean kanssa. Kansalaisyhteiskunta osallistuu tähän arviointiin.

Arvioinnissa keskitytään tilanteen arviointiin verrattuna unionin ennen vuoropuhelun aloittamista asettamiin tavoitteisiin ja tarkastellaan vuoropuhelun tuomaa lisäarvoa. Analyysissa tarkastellaan erityisesti vuoropuhelun ensisijaisissa aiheissa tapahtunutta edistymistä. Jos edistymistä on tapahtunut, arvioinnissa on mahdollisuuksien mukaan analysoitava, missä määrin Euroopan unionin toiminta on myötävaikuttanut tapahtuneeseen edistymiseen. Ellei edistymistä ole tapahtunut, Euroopan unionin on joko mukautettava asettamiaan tavoitteita tai tutkittava, onko ihmisoikeuksia koskevaa vuoropuhelua asianomaisen maan kanssa syytä jatkaa vai ei. Vuoropuhelun arvioinnin on johdettava päätökseen toiminnan lopettamisesta, jos näissä suuntaviivoissa asetetut vaatimukset eivät enää täyty, jos vuoropuhelun käymisen edellytykset eivät ole tyydyttävät tai jos tulokset ovat riittämättömät EU:n odotuksiin nähden. Samoin vuoropuhelu, jonka tavoitteet on saavutettu ja joka on näin ollen menettänyt merkityksensä, voidaan päättää keskeyttää. Näitä kysymyksiä käsitellään ensisijaisesti ihmisoikeustyöryhmässä.

Niiden vuoropuhelujen osalta, joilla pyritään vahvistamaan ihmisoikeuksia koskevaa yhteistyötä, erityisesti kansainvälisissä ja alueellisissa yhteyksissä, arvioinnissa keskitytään aiheisiin, joiden osalta yhteistyötä voitaisiin tehostaa entisestään.

11. Ihmisoikeuksia koskevan vuoropuhelun hallinnointi

Jos vuoropuheluita aloitetaan useita, ihmisoikeustyöryhmän on ratkaistava niiden hallinnoinnin ongelma. Jatkuvuus on erittäin tärkeä tekijä, ja neuvoston vuorossa olevaa puheenjohtajaa vuoropuhelujen valmistelussa ja jatkotoimissa avustavia rakenteita on niin ikään vahvistettava. Kaikkien vuoropuhelujen hyvä valmistelu edellyttää myös sisältöä koskevaa panosta maantieteellisiltä työryhmiltä, mutta samoin tarvittaessa myös kehitysyhteistyöryhmältä ja demokratian ja oikeusvaltion kehittämistä ja lujittamista sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista edistävältä komitealta. Neuvoston pääsihteeristön tuella kaikkien tietojen keskittämisessä, vuoropuhelujen valmisteluissa – sekä logistisesti että sisällöllisesti – ja niiden seurannassa on keskeinen merkitys. Euroopan unioni voi tapauskohtaisesti myös harkita mahdollisuutta ottaa yhteen tai useampaan vuoropuheluun mukaan jokin yksityinen säätiö tai järjestö, joka on erikoistunut ihmisoikeusasioihin.

12. Ihmisoikeuskysymys poliittisissa vuoropuheluissa

Kuten kohdassa 3 todettiin, Euroopan unioni käsittelee ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion kysymystä kaikissa tapaamisissa ja keskusteluissa, joita sillä on kolmansien maiden kanssa kaikilla tasoilla, myös poliittisissa vuoropuheluissa ja tarvittaessa korkeimmalla tasolla. Euroopan unioni sitoutuu huolehtimaan siitä, että EU:n valtuuskuntiin kuuluu ihmisoikeusalan asiantuntijoita. Asiantuntijat nimetään tapauskohtaisesti ja jatkuvuudesta huolehtien. Vaikka ihmisoikeuskysymystä ei kyseisenlaisissa keskusteluissa voida käsitellä kovin perusteellisesti, Euroopan unioni pyrkii käsittelemään asianomaisen maan kanssa kohdassa 5 mainittuja ensisijaisia aiheita.